

POTI IN KRAJI,
VREDNI OGLEDA
V DOLINI GLINŠČICE



SPREJEMNI CENTER
CENTRO VISITE

LEGENDA

- 1 Stena
 - 2 Griza
 - 3 Cocusso - Kokoš
 - 4 Vertikala
 - 5 Steza prijateljstva
 - 6 Kolesarska steza in pešpot G. Cottur
- Občinsko območje
 - Območje naravnega rezervata
 - Vertikala
 - Markacije poti italijanske planinske zveze CAI
 - Steza prijateljstva

- 100 Gostinski objekti
- Hotel • Bed and Breakfast
- Zanimovsti
- Kolesarska steza in pešpot
- Informacije
- Autobusne povezave: 40 - 41
- Parkirišče



LEGENDA - LEGENDA - LEGENDE - KEY

- Barra, stazione, galleria, fermata in disuso
- Zastavica, betonska postaja, embor, opuštena betonska
- Railway, railway station, tunnel, abandoned railway line
- Numero di autostrada, di strada statale, di strada provinciale
- Številka avtoceste, državne ceste, pokrajinske ceste
- Nummer der Autobahn, Staatsstrasse, Provinzialstrasse
- Motorway, state road, main road number
- Autobusna, steza principa 1-4
- Autobusni, 2-4 in 4-pasovna glavna cesta
- Autobusni, 2-4 in 4-pasovna glavna cesta
- Strada di collegamento (2 corsie ampie, 2 corsie strette)
- Koridor za povezavo (2 široki pasovi, 2 ozki pasovi)
- Verbindungsstraße (2 breite Fahrbahnen, 2 schmale Fahrbahnen)
- Communication road (2 wide lanes, 2 narrow lanes)
- Strada secondaria asfaltata, non asfaltata
- Asfaltna stranska cesta, makadam
- Asphaltierte, nicht asphaltierte Nebenstraße
- Pavement, unpaved secondary road
- Per trattori e veicoli agricoli
- Za traktorje in kmetijske vozila
- Für Traktoren und landwirtschaftliche
- For tractors and off-road vehicles
- Multistrada, sentieri, sentieri difficili (non segnalati)
- Multitrač, steza, zlatvena steza (nemerkirana)
- Savputi, pot, schottnig (not marked)
- Mult-track, path, difficult path, (without signs)
- Divieto di transito ai veicoli
- Vozila prepovedano
- Verbot des Durchganges
- No vehicles admitted
- Pista ciclabile segnalata
- Obsežna kolesarska steza
- Markierte Radweg
- Marked cycle path
- Strada con segnavia
- Cesta z razpisanimi
- Strada mit Markierung
- Marked road
- Multistrada a sentiero ampio e facile con segnavia
- Multitrač, steza, zlatvena steza (nemerkirana)
- Markierter Savputi, steza, leichter Pfad
- Mult-track or wide and easy path with signs
- Sentieri con segnavia
- Markierte Pfad
- Path with signs
- Multistrada steza
- Sentieri incerti o poco segnalati
- Negozio o, paninateria, marmitta
- Unmarked or insufficiently signed path
- Sentieri difficili con segnavia (solo per esperti)
- Zlatvena merljiva steza (samo za izkušene)
- Schwierige, markierte (nur für Geübte)
- Difficult path with signs (for experienced hikers only)
- Tappa difficile o poco segnalata (solo per esperti)
- Negozio o, paninateria, marmitta
- Unmarked or insufficiently signed path
- Sentieri difficili con segnavia (solo per esperti)
- Zlatvena merljiva steza (samo za izkušene)
- Schwierige, markierte (nur für Geübte)
- Difficult path with signs (for experienced hikers only)
- Via ferrata o sentiero attrezzato (solo per esperti)
- Zavarnostna pot, pot s varnostno opremo
- Geschulter - bzw. Klettersteig (nur für Geübte)
- Belay path (for experienced hikers only)
- Difficoltà alpinistiche
- Alpinistische Schwierigkeiten
- Alpinistische Schwierigkeiten
- Falsata, arrampicata sportiva
- Kletarska
- Practical climbing wall
- Rifugio (aperto in estate)
- Planinska hiša (odprta poleti)
- Hütte (im Sommer geöffnet)
- Rifugio (aperto in inverno)
- Bivouac (aperto, non coperto)
- Bivak, ste, zavetišče (nemerkirano)
- Bivouac, ste, Unterstand (nicht bewirtschaftet)
- Bivouac or shelter (unmarked)
- Punto di ristoro
- Dispersionspunkt
- Erfrischungspunkt
- Refreshment point
- Albergo isolato, campeggio
- Enklavirani hotel, kampiraj
- Hütte in isolated location, camping site
- Hütte in isolated location
- Sentiero "tala"
- Unmarked "tala"
- "tala" footpath
- Pot "tala"
- Sentiero internazionale "Via Alpina"
- Mednarodna pot "Via Alpina"
- International footpath
- Sentiero "Verkaia" (solo SPDT)
- Mednarodna "Verkaia" (samo SPDT)
- SPDT "Verkaia" Trail
- SPDT area, path, "Verkaia"
- Informazioni turistiche
- Touristische Informationen
- Tourist information
- Touristische information
- Siti archeologici o di interesse storico e naturalistico
- Arheološki, zgodovinski, naravni in kulturni spomeniki
- Archaeologische, historische und naturalistische Sehenswürdigkeiten
- Archaeological, historic and naturalistic places worth seeing
- Punto panoramico
- Razgledna točka
- Ansichtspunkt
- Panoramic viewpoint
- Faro
- Leuchtturm
- Lighthouse
- Tramway, sedilezza trasporto materiali
- Tramvaj, železnica
- Tramway, material transport facility
- Castello, rovinia, monumento
- Grad, ruševine, spomenik
- Schloß, Ruine, Denkmal
- Castle, ruin, monument
- Casa in muratura, baracca, capanna, rovina
- Stena, hiša, hiša, hiša, ruševine
- Haus, Baracke, Hütte, Ruine
- House, barrack, hut, ruin
- Chiesa, cappella
- Črna, kapela
- Kirche, Kapelle
- Church, chapel
- Tabernacolo, croce, cimitero
- Znamje, križ, pokopališče
- Altar, Kreuz, Friedhof
- Wayside shrine, cross, cemetery
- Cascata, sorgente, pozza, abbeveratoio
- Slap, izvir, vodnjak, napajališče za živali
- Wasserfall, Quelle, Seckbrunn, Tränke
- Waterfall, spring, fountain, drinking trough
- Panorama, planica, padolina, stabilimento balneare
- Panoramski, planica, padolina, kopališče
- Panorama, Seckbrunn, Seckbrunn
- Panoramic, valley, meadow, bathing establishment
- Gruta turistica, grotta, abisso
- Turistična jama, jama, jama
- Touristische Höhle, Grotte, Schicht
- Touristic cave, cave, drops
- Maricoltura
- Mariculture
- Meeresschicht
- Sea farming establishment
- Pascolo, mulo
- Pasture, mule
- Pasture, mule
- Pascolo, mulo
- Pasture, mule
- Rosco
- Rosco
- Rosco
- Rosco
- Altitudine, punto trigonometrico
- Višina, trigonometrijska točka
- Höhe, trigonometrischer Punkt
- Altitude, trigonometric point
- Confine riserva naturale
- Naravni rezervat
- Grenze des Naturreservats
- Natural reserve border
- Confine di Stato, di Regione
- Državna meja, regionalna meja
- Grenze des Bundeslandes, Regional boundary
- National border, regional border
- Confine di Provincia, di Comune, altre località
- Območje, mesto, občina, druga mesta
- Grenze des Provinz, Gemeindegrenze, andere Orte
- Capital of province, of municipality, other places
- Equipollenza tra le curve di livello: 25 m (curve tratteggiate 5 m)
- Razlika med obsežnostmi: 25 m (obsežnost 5 m)
- Höhenunterschied: 25 m (höhenunterschied 5 m)
- Distance between height curves: 25 m (distance lines 5 m)

Scale - Maßstab - Scale - Merilo 1:15.000 | 1 cm = 150 m

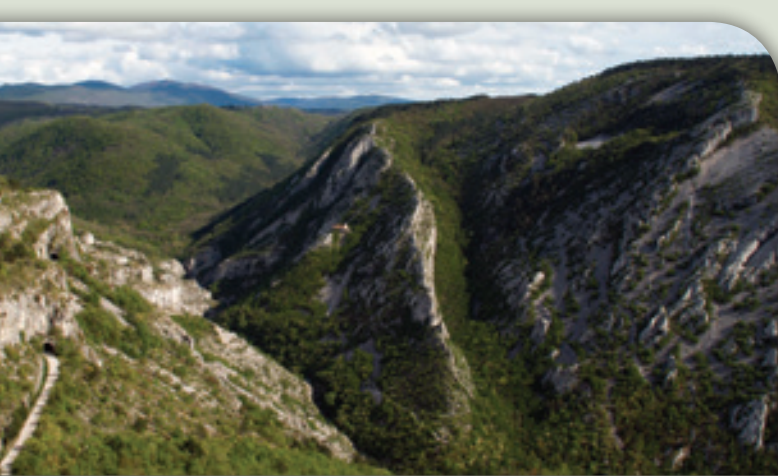
OBČINA DOLINA

Občina Dolina leži 10 km severovzhodno od Trsta in se razteza na površini 24,5 km². Razprostira se med Krasom in Istro, meji pa na občini Trst in Milje ter na Republiko Slovenijo.

Občino tvorijo tipične vasicе, ki gledajo na dolino (Ricmanje, Boršt, Zabrežec, Boljunec, Dolina, Kroglje in Domjo). Glavna znamenitost občine je čudovita **dolina Glinščice**, danes naravni rezervat, po kateri teče edini površinski vodotok Tržaškega krasa. Območje občine Dolina je **dvojezično**, saj se zaradi večinske prisotnosti avtohtone slovenske narodne skupnosti uporabljata **tako slovenski kot italijanski jezik**. Ta posebnost, ki je opredeljena v občinskem statutu, se odraža v vseh javnih in zasebnih dejavnostih, na primer z dvojezičnimi napisi in tablamii, pa tudi v lokalni tradiciji in izročilih. Občina Dolina je že od nekdaj privlačna za pohodnike, jamarje, plezalce in raziskovalce zaradi **številnih poti**, po katerih se je mogoče podati peš, s kolesom ali s konjem. **Gostilne** na območju občine pa vabijo goste na pokušino dobrega vina in lokalnih tradicionalnih jedi.

NARAVNI REZERVAT DOLINE GLINŠČICE

Dolina Glinščice je čudovita, **neokrnjena dolina**, znana po izredno raznovrstnem **rastlinstvu in živalstvu** ter pojavu redkih živalskih vrst. Na njenem območju lahko občudujemo tudi značilne površinske kraške pojave in običemо številne jame. **Reka Glinščica** deli dolino na dva dela, nato pa se izliva v morje v Zavrļjah (na meji s sosednjo občino Milje). Kljub izredno nizki nadmorski višini ima to območje vse značilnosti predalpske doline. Na izletu po dolini lahko spoznamo zgodovino teh krajev, običemо številna **arheološka najdišča** z ostanki kaštelirjev, rimskim vodovodom in razvalinami srednjeveškega Muhovega gradu ter občudujemo značilne starodavne ledenice, namenjene shranjevanju ledu. Dolina Glinščice je uradno zavarovano območje: z 52. členom Deželnega zakona št. 42 je bil dne 30. 9. 1996 na tem območju ustanovljen deželni naravni rezervat. Dolina je tako priznana kot zavarovano območje na



nacionalnem seznamu italijanskih zavarovanih območij in je del mreže Natura 2000. Leta 2006 je občina Dolina postala upravitelj Naravnega rezervata doline Glinščice.

SPREJEMNI CENTER NARAVNEGA REZERVATA DOLINE GLINŠČICE

Sprejemni center Naravnega rezervata doline Glinščice je urejen v večnamenskem kulturnem centru Franceta Prešerna v vasi Boljunec, vzdorni točki v dolino Glinščice. V sprejemnem centru lahko obiskovalci podrobneje spoznajo **naravno in zgodovinsko dediščino rezervata**, saj so na ogled diorame, slike in posnetki, ki prikazujejo kulturno-zgodovinske, naravne in okoljevarstvene značilnosti doline Glinščice. Sprejemni center je **informatijska točka** in izhodišče za izlete, obenem pa tudi referenčna točka za logistično organizacijo **vodenh ogledov** rezervata ter vseh učnih dejavnosti za posamezne obiskovalce in šolske skupine.

KAKO DO NAS

Dolina Glinščice se nahaja na ozemlju občine Dolina, v pokrajini Trst. Do nje se lahko pripeljete:

z avtobusom - **iz Trsta**: št. 40 ali 41, izstopite v Boljuncu - pri sprejemnem centru;

z avtomobilom - **iz Trsta**: po obvoznici (državna cesta 202) ali po **avtocesti A4**, izvoz San Dorligo delle Valle - Dolina / Grandi Motori, nadaljujete po cesti do krožišča, zavijete levo proti Boljuncu; **iz Slovenije**: po avtocesti A1, izberete izvoz za Kozino, nadaljujete proti Pesku in sledite oznakam za Dolino in Boljunec, ali pa izberete izvoz za Kastelec in nadaljujete proti Socerbu, Prebenedu, Dolini in Boljuncu.

ZANIMIVOSTI

Rastlinstvo in živalstvo

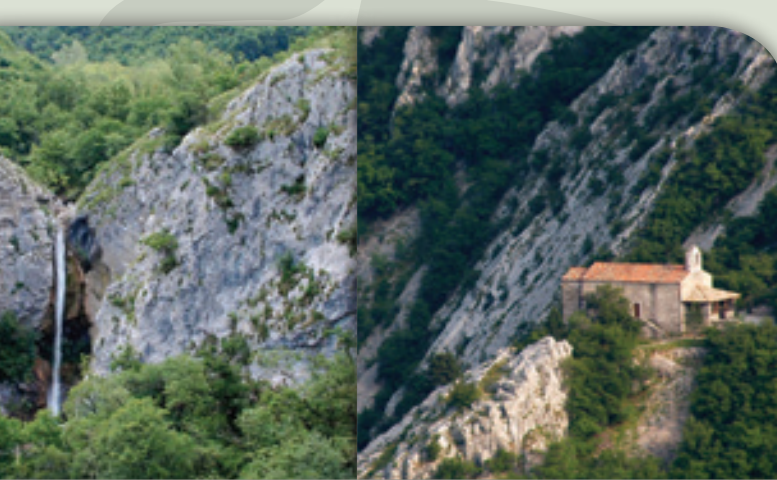
Dolina Glinščice je edino območje Tržaškega krasa s površinskim vodotokom. Beseda **»kras«** je namreč pogosto sopomenka za prepustno kamnito površje brez vodnih tokov. Živalstvo je raznovrstno in vse živalske družine so dobro zastopane. Opaženih je bilo že **130 vrst ptic**, od tega približno 70 gnezdljk. Ti podatki potrjujejo izjemno naravno bogastvo tega območja. Tudi **sesalci** so bogato zastopani: srnjak, merjasec, jelen, zajec, veverica, polh, lisica, jež, rovkа, ris, jazbec, hermelin in mnoge druge vrste. Zaradi številnih **jam in votlin** je v dolini veliko **netopirjev**, ki so izbrani tudi za simbol Naravnega rezervata doline Glinščice.

A Slap

Potok Glinščica izvira na slovenski strani današnje državne meje, v občini Hrpelje - Kozina, vzhodno od Botača. Od izvira do prvega slapu je poimenovan kar s splošnim imenom Potok. Etimologija imena Glinščica je zelo nejasna. Domnevno bi lahko izvirala iz samostalnika ***klin***, *klinčica*, za opisovanje zajedanja potoka v ozko apnenčasto strugo, ki jo je voda izdolbila med strmimi pobočji v tistem delu doline. Na svoji kratki poti ima potok Glinščica **slap, visok približno 35 m**, ki dovaja vodo v erozijsko bazo in na ta način oblikuje jezerce, v katerem se prelivajo barve v odtenkih od zelene do sinje modre. To je prva od **enaindvajsetih kotanj**, ki si sledijo na kratki poti od slapa do **Gornjega konca**.

B Rimski vodovod

Rimljani so v 2. stoletju pr. n. št. zgradili vodovod, ki je tedanji Trst oskrboval z vodo iz soteske Glinščice ter iz izvirov v Krogļjah in Dolini. Gre za preprost objekt v obliki kamnitega kanala z bočnimi stranicami iz klesancev enakih velikosti, ki je bil pokrit z obokom. Kanal je bil visok 160 cm, širok pa 55 cm. Vodovod je v celoti dolg 17 km in je Trstu zagotavljal pretok **5.800 kubičnih metrov vode** dnevno.



Posamezni odseki vodovoda so se ohranili do danes, tako da si je **na vhodu v dolino mogoče ogledati njegove ostanke** (pot CAI št. 1).

C Starodavna cerkvena sv. Marije na Pečah

Cerkvica stoji na **strmem pobočju** levega brega potoka Glinščica in se usklajeno spaja z **divjo, neokrnjeno skalnato naravo**, ki jo obdaja. V viru iz leta 1367 je omenjena kot **romarski cilj** številnih spokornikov: zapisano je, da se je moral vsak, ki je preklinjal ali uporabljal prostaške izraze v javnosti, bos povzpeti do cerkvice sv. Marije na Pečah in devico Marijo prositi odpuščanja. Ta kraj je posebno očarljiv in ponuja **edinstveni razgled**: s skalnatih vrhov se odpira pogled na dolino in na celotno okoliško območje ter na spodnji del potoka Glinščice.

D Muhov grad

Zgrajen je bil na strateški legi na vrhu griča, kjer se dviguje vas Zabrežec (241 m), Tržačanom pa je stoletja služil kot obramba. Prva omemba **gradu sega v leto 1190**. Uporabljali so ga kot mitnico in od tod so tudi **nadzirali pot soli**, ki je vodila od morja proti Kranjski. Po uničenju gradu leta 1511 je v 17. stoletju le malce nižje nastal **nov grad**, za njegovo gradnjo pa so uporabili kamenje starega gradu. Tudi novi grad je imel pestro zgodovino, konec 19. stoletja pa so ga preuredili v gostilno in hotel. Kvadratni stražni stolp se je ohranil nepoškodovan do konca druge svetovne vojne, ko ga je nemška vojska razstrelila. Danes so ohranjeni le redki ostanki. Z mesta, kjer je stal Muhov grad, se odpira **čudovit razgled na dolino in na Tržaški zaliv**.

E Grad Socerb

Območje **gradu Socerb**, ki je danes na slovenskem ozemlju, je bilo poseljeno že v prazgodovini, njegovo delno porušeno obzidje in grajski stolp pa lahko občudujemo iz Doline . Prav grajske razvaline, v nasprotju z vedrinjo, ki prežema celotno območje, opominjajo, da je bil ta kraj več stoletij **romarska postojanka na poti proti Jeruzalemu**. O tem pričajo številne v skalo vklesane podobe ob poteh in zlasti v Sveti jami. Približno tristo metrov severovzhodno od starodavnega gradu se nahaja **Sveta jama**, edina **podzemna cerkev** v Sloveniji. Jama je globoka približno 48 m, dolga pa 50 m in ima dva z vrati zaprta vhoda. **Po legendi naj bi jama dobila ime po svetem Socerbu** (latinsko Servulus, opr. prev). V 3. stoletju naj bi se v jamo namreč zatekel dvajsetletni mladi kristjan Servulus, ki naj bi se po enaindvajsetih mesecih puščavništva vrnil v mesto z nadnaravnimi močmi ozdravljanja in izganjanja duhov.

F Mlini

Ob potoku Glinščica in ob njegovih pritokih od Boršta do Domja je **delovalo 32 mlinov**, ki so jih uporabljali domačini iz Doline, pa tudi prebivalci Trsta in območja, ki sega vse do Kraške planote. Mlinarji so znali

večše klesati mlinске kamne, njihove žene pa so bile zadolžene za prodajo moke, ki so jo na hrbtih oslov prevažale v mesto in v bolj oddaljene kraje. Zaradi tehnološkega napredka je ta dejavnost v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja zamrla. Danes si je mogoče ogledati bolj ali manj ohranjene **ostanke** štirih mlinov v **Botaču**, enega pod **Drago** in štirih pred zaselkom **Gornji Konec**.

Srenje

Izraz *»srenje«* označuje **skupnosti avtohtonih prebivalcev**, ki samostojno upravljajo, vzdržujejo in uporabljajo skupno lastnino. Te skupnosti so se z različnimi imeni pojavile po vsej Evropi (*regole* v Venetu, *comunelle* v Istri, *Allmende* v Švici, *mir* v Rusiji, *jus* na Krasu, *Gemeinde* v nemščini). Srenje so dopolnjevale ureditev kmečkih vasi: izkrcena zemlja je bila osebna last, pašniki in gozdovi pa so bili skupni. Za območje Doline so bile srenje **zelo pomembne**, saj so skozi stoletja omogočile ohranitev ozemlja , njegovo melioracijo, kjer je bilo to mogoče, in ohranitev njegovih naravnih značilnosti: brez tega Naravni rezervat doline Glinščice danes ne bi imel česa štittiti.

Plezanje

Dolina Glinščice je postala znana v začetku 20. stoletja, ko so jo odkrili plezalci. **Težko prehodna pobočja** doline so postala zelo zanimiva tudi za najbolj **izkušene alpiniste**, saj so posamezna mesta ocenjena celo s šesto stopnjo po klasični težavnostni lestvici (oziroma osmo stopnjo po lestvici UIAA), oddaljena pa so le pol ure hoda od naselja. V dolini je več kot **250 urejenih plezalnih poti**, ki privabljajo številne plezalce iz vsega sveta, saj so dostopne **tudi pozimi**. Vsa plezalna športna društva iz širše okolice vodijo svoje učence v dolino, da tam pridobijo potrebne izkušnje.

POTI

1 Stena

Jezero – Stena (približno 1 ura, pot je primerna za vse)

Na začetku poti se lahko povzpnete na **razgledni stolp pri vasi Jezero**, od koder se odpira čudovit razgled. Pot se začne pri cerkvi na Jezeru. Od tod se povzpnete po poti z markacijami italijanske planinske zveze **CAI št. 1**. Na razpotju sledite oznakam za **Steno**. Na povratku sledite kolesarski stezi in pešpoti do razcepa s potjo CAI št. 15, po kateri prispete do Jezera in izhodišča.

2 Griža

Boljunec – razgledni stolp pri vasi Zabrežec – Botač – Boljunec (približno 2 uri, pot je primera za vse)

Pot začnete pri Sprejemnem centru Naravnega rezervata doline Glinščice, prečkate Boljunec ter Gornji konec in sledite markacijam



italijanske planinske zveze **CAI št. 1**. Takoj po prvem mostu na razcepu sledite markacijam italijanske planinske zveze po poti **CAI št. 15** proti **Muhovemu gradu**. Prispeli boste do razglednega stolpa, od koder se odpira čudovit razgled na dolino in vse do morja. Nadaljujete po poti CAI št. 15 do **steze za pešce in kolesarje**, po kateri sledite oznakam do **Botača**. Tukaj se podate po poti z markacijami italijanske planinske zveze CAI št. 1, po kateri se vrnete v Boljunec. Vzdolž trase so dobro označene druge poti, po katerih se lahko podate proti **cerkvi sv. Marije na Pečah** in obeležju v spomin na tržaškega plezalca **Comicija**. Poti CAI št. 1 in št. 15 sta označeni z rdeče-belimi markacijami italijanske planinske zveze in sta srednje strmi, zato je potrebna previdnost.

3 Kokoš

Pesek – Gročana – Velika groblja na Kokoši (približno 3 ure, pot je primerna za vse)

Od cerkvice na Pesku se podate po kolovozni poti št. 28. Tukaj se začne pot, ki vodi do **Velike groblje na Kokoši**, gomile iz bronaste dobe, ki je čudovita razgledna točka. Na vrhu Kokoši, na slovenski strani, je **planinska koč**. Z vrha se spustite po poti z markacijami Italijanske planinske zveze CAI št. 3 v smeri Gročane, kjer se vrnete na izhodišče. Domačini iz Gročane so Kokoš imenovali Golina, izpeljanko iz slovenskega imena Gol. Vzhodno pobočje je bilo namreč skalnato in neporaščeno, povsem brez drevja in grmičevja. Po nekaterih avtorjih naj bi iz imena *Golina*, kot neposrečen prevod zaradi jezikovne podobnosti, nastala *Gallina* (italijansko kokoš, op. prev.), ki je bila kasneje prevedena v *Kokoš* in nazadnje poitalijančena v krajevno ime *Cocusso* (pri čemer se s to različico ne strinjajo vsi zgodovinarji in strokovnjaki). V bližini Kokoši, med naseljema Pesek in Draga, se nahajajo **ostanki starodavne ledenice**, ki so jih nekdaj uporabljali za predelavo in shranjevanje ledu.

4 Vertikala

Jezero – Stena – Botač – Socerb – Dolga krona (približno 4–5 ur; pot je primerna za vse, z nekaj zahtevnimi odseki. Pot ni krožna, začetj jo je mogoče tudi pri sprejemnem centru)

Traso vertikale je začrtało Slovensko planinsko društvo Trst (SPDT). Poteka med hribi in griči, **ob slovensko-italijanski meji**, po ozemlju, na katerem živi slovenska narodna skupnost v Italiji. Vertikala je označena z modro-belimi okroglimi markacijami. Vertikala vstopi v dolino Glinščice v bližini razglednega stolpa pri vasiči **Jezero**, se povzpne na **Steno**, spusti v **Botač** in se vzpenja po nasprotnem pobočju do cerkvice **sv. Marije na Pečah**, nato pa se spusti po drugi strani v dolino pod stenami, ki so posvečene slovenskemu alpinistu in filozofu Klementu Jugu. Pot se nato nadaljuje **po grebenu**. Na križišču lahko sledite oznakam za grad in se podate proti **Socerbu**. Vertikala je urejena in označena do Milj.

5 Steza prijateljstva

Boljunec – Botač – Beka (približno 3–4 ure, pot je primerna za vse)

Uredili so jo leta **1981** na pobudo čezmejnih prebivalcev, ko je potekala prva prireditve **Odprta meja – Confine aperto**, ki je zdaj postala vsakoletna stalnica.

Trasa poteka po **starodavni poti soli**, ki so jo stoletja uporabljali kranjski trgovci za povezavo s tržaškimi solinami v Zavrļjah. Legenda pravi, da gre verjetno za pot, ki jo je uporabljal že Martin Krpan (slovenski literarni junak) za tihotapljenje soli iz Istre na svoji kobilici. Na sprehod po stezi prijateljstva se lahko podate v **Boljunec** in sledite poti CAI št. 1 do **Botača**. Tamkaj prečkate most, ki je nekdaj predstavljal **mejo med Slovenijo in Italijo** in sledite markacijam do **Beke – Ocizle**. Prijetna pot se odvija med gozdovi in kraško gmajno.



6 Kolesarska steza in pešpot Giordano Cottur

Trst – Botač – Draga – Kozina (12 km) (približno 6–7 ur, pot je primerna za vse, etapo je mogoče začeti na katerem koli odseku poti)

Ta pot je nekaj posebnega, saj vas **neposredno iz središča Trsta** vodi v neokrnjeno naravo doline Glinščice. Pot je lahka in primera za vse. Po njej se lahko podate peš ali s kolesom, se odpravite vse do Kozine ali pa se ustavite v Botaču. Pot poteka po trasi **opuščene železniške proge Trst–Hrpelje**, ki je delovala med letoma 1887 in 1959, leta 1966 pa so tračnice dokončno odstranili. Železniška proga je bila zgrajena v zgolj 20 mesecih. Gradilo jo je 2.600 delavcev od leta 1885 do leta 1886 na stroške avstro-ogrске vlade. Povezovala je Trst z Bohinjsko železnico, ki je služila za **povezavo med Istro in Gorico**, od koder se je nato vzpenjala proti središču tedanjega avstro-ogrskega cesarstva. Danes je ohranjenih veliko nekdanjih postaj in železniških objektov, kot so **tuneli**, izkopani v skalo, četudi se pogosto uporabljajo v druge namene, zaradi česar je pot zanimiva tudi z vidika industrijske arheologije. Med novembrom in marcem so na postaji v Borštu vsako leto natovorili do 8 vagonov vina dnevno. Po prvi svetovni vojni je prodaja vina upadla, vendar se je okrepl potniški promet z Istro, ki je po drugi svetovni vojni in z novo državno mejo izgubil več gospodarski interes.



TIPIČNI PROIZVODI

Vino

Pridelava vina v dolini Brega **sega daleč v zgodovino**. Prvič je bila v zgodovinskih virih omenjena že leta 1271, v kasnejših stoletjih pa je bila vir zaslužka in slave okoliških kmetov. Na začetku 19. stoletja je predstavljalo vinogradništvo v Bregu pomemben delež lokalnega gospodarstva. Na območju Doline se proizvaja **visoko kakovostno** vino zaradi ugodne lege vinogradov, značilnosti trt, bogastva tal in toplega podnebja: med belimi vini najdemo malvazijo, glerо, vitovsko in muškat, med črnimi pa refoš in teran.

Oljčno olje

Občina Dolina je danes **zibelka lokalnega oljkarstva** in istočasno najpomembnejša predstavnica tega sektorja na celotnem pokrajinskem in deželnem območju. Oljko so na to ozemlje prinesli v **rimski dobi**: nekateri latinski pisci, kot sta Plinij in Pomponij Mela, so v svojih zapisih opevali okusnost istrskega olja. V sodobnejšem zgodovinskem obdobju je lokalno oljčno olje cenila tudi **avstrijska cesarica Marija Terezija**. Primernost tega območja za gojenje oljk potrjuje dejstvo, da je bilo prav tržaško pristanišče dolga stoletja pomembno središče za zbiranje in razvrščanje oljčnega olja. Večina oljkarjev prideluje olje le za lastne potrebe, številni pa olje stekleničijo in prodajajo tudi zunaj pokrajine ter prejemajo številne nagrade na državnih tekmovanjih v Sloveniji in na Hrvaškem. Avtohtona sorta je **istrska belica, olje**, ki ga iz nje pridobivajo, je priljubljeno ter zelo cenjeno zaradi prijetnega vonja in okusa.

OSMICE IN TURISTIČNE KMETIJE

Odličen zaključek izleta po poteh tega območja je obisk osmice ali turistične kmetije, kjer lahko poskusite značilne krajevne proizvode. Znak, da je v bližini odprta osmica, je bršljanova veja na glavnih križiščih,



tako da obiskovalca vodi do osmice. V osmici lahko obiskovalci naročijo dobro lokalno vino in domače hladne jedi, kot so suhomesnati izdelki, siri in v olju ali kisu vložena zelenjava. Izvor osmic sega v čas cesarice Marije Terezije, ki je leta 1784 kmetom dovolila, da so 8 dni v letu neobdavčeno prodajali in stregli vino. Od tod ime osmica.

DOGODKI

Majenca

Najstarejša in najbolj tipična prireditve v Dolini je **Majenca**, praznik pomladi in mladosti, ki poteka prvi teden v maju in slavi zorenje prvega sadja, prebujanje narave in prihod pomladi. Simbol Majence je *Maj* (češnja, ki jo pritrldijo na 15 m visok kol, izdelan iz lesa jelke, kot simbol plodnosti), ki pomeni izobilje. Ob tej priložnosti potekajo različne razstave ter tekmovanja krajevnih umetnikov in vinogradnikov, ki razstavljajo svoje izdelke in pridelke. Ta praznik je trdno ukoreninjen v srcih domačinov Doline, njegov izvor sega daleč v zgodovino, njegova tradicija pa je povezana z narodno identiteto. Pozor! Pravijo, da kdor enkrat obišče Majenco, se bo tja vračal leto za letom.

Mačkolje

Vasica je zgrajena v značilnem istrskem slogu in je bila skoraj štiristo let meja med Beneško republiko in habsburško monarhijo: obe mogočni državi sta si prizadevali za osvojitve te vasicе, od koder se odpira idliččen razgled na morje, proti Istri, Gradežu in na celotno dolino reke Osp. Kraj slovi po **češnjah**, ki imajo tukaj zaradi posebne mikroklime povsem svojevrsten okus in vonj, kar vsako leto ob koncu maja pritegne številne obiskovalce na šagro v znamenju češeni.

Šagre

Od pomladi do jeseni potekajo po vaseh v občini številne šagre. Skoraj vsak konec tedna lahko obiščete eno od vaških veselic, na katerih ponujajo lokalne jedi in tradicionalno glasbo, ter spoznate domačine, ki z obiskovalci z veseljem delijo zgodbe in anekdote. Šagre prirejajo krajevna društva v čast zavetnika vasi ali za počastitev posebnega obdobja v letu, kot je Majenca.



Fotografije: Claudio Bratos, Roberto Valenti, Mirna Viola.

NARAVNI REZERVAT DOLINE GLINŠČICE



OBČINA DOLINA



Območje z bogato zgodovino in naravnimi znamenitostmi



Koristne številke

Prevozno podjetje Trieste Trasporti: 800 016675
Deželna gozdarska služba – Postaja gozdarske službe v Trstu: +39 040 214515
Civilna zaščita: 800 500 300
Evropska številka za klic v sili: 112
Pomoč na cesti ACI: 803 116
Zavod za turizem FJK – Turismo FVG
Informacijski center Trst – Trieste Infopoint: + 39 040 3478312

Informacije

Občina Dolina
Dolina 270 – 34018 San Dorligo della Valle - Dolina (Trst)
+39 040 8329111
www.sandorligo-dolina.it

Naravni rezervat doline Glinščice
Upravitelj Občina Dolina
Dolina 270 – 34018 San Dorligo della Valle - Dolina (Trst)
+ 39 040 8329238
www.sandorligo-dolina.it

Sprejemni center Naravnega rezervata doline Glinščice
Bagnoli della Rosandra – Boljunec 507
34018 San Dorligo della Valie- Dolina (Trst)
Tel. +39 329 1286325
info@riservavalrosandra-glinscicia.it
www.riservavalrosandra-glinscicia.it

